No. 1526 Zaterdag 29 Maart 1913. 30ste Jaargang.

# AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— met vooruitbetaling.

BUREAU VAN DIT BLAD
Waterkant No 4, Overzijde.
DRUKKER: B. L. BOGAERS

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

## HET DEBAT.

De heer ZEPPENFELDT, Administrateur van financien, gemachtigde van den Gouverneur, na het woord daartoe verkregen te hebben, houdt, de volgende rede:

„Na U, Mijnheer de Voorzitter, te hebben bedankt voor de woorden, waarmede gij mijn medegemachtigde en mij welkom in deze vergadering hebt geheeten, is het mij een aangename taak te mogen beginnen met een woord van dank aan de geachte leden, die het ontwerp in bescherming hebben genomen.

Zij zijn met zoo degelijke wapenen opgetreden, dat voor mij niet veel te zeggen overblijft.

Bovendien valt m. i. na de Memorie van antwoord niets nieuws meer over het ontwerp te zeggen.

Ik kan mij intusschen niet ontslagen rekenen van de verplichting om aan de discussien deel te nemen en daarbij te trachten de geopperde bezwaren op te lossen.

De geachte leden Winkel en Lansberg blijven groot gewicht aan hun bezwaren tegen het ontwerp hechten; voor deze leden is dat gewicht zoo groot, dat zij verklaard hebben hunne stem aan het ontwerp te zullen onthouden.

Ik zal het betreuren, Mijnheer de Voorzitter, indien de meerderheid aan het bijzonder onderwijs den steun weigert, dien het zoo behoeft en verdient.

Op dien steun heeft het bijzonder onderwijs recht.

Dat recht is feitelijk door de schoolwetwijziging van 8 December 1889 in Nederland erkend, waarbij als beginsel is aangenomen, dat de openbare en bijzondere scholen naar gelijken maatstaf uit 's Rijks kas worden gesteund. Hierdoor ontstond tusschen beide soorten van scholen zekere rechtsgelijkheid. (Zie onze constitutie door Jhr. Mr. A. F. de Savornin Lohman).

En de liberale Minister Goeman Borgesius zeide in de Eerste Kamer op 8 Februari 1899:

„Een punt echter wil ik gaarne toegeven. Er is een tijd geweest, dat men vrij algemeen meende, dat de openbare school kan zijn en moet zijn een school voor allen, een school voor de geheele natie. Dat weten wij nu wel beter. Door de aanneming van de wet van 1889 is in beginsel uitgemaakt, dat de openbare school niet meer een school voor allen zijn kan. Zij, die op het standpunt staan, dat het onderwijs moet doortrokken zijn van godsdienst niet alleen, maar van kerkelijke leerstellingen, kunnen met die openbare school geen vrede hebben en richten voor hun kinderen bijzondere scholen op. Met dat feit moet rekening worden gehouden, en het rechtmatige van dat streven is door den wetgever in 1889 zoo zeer erkend, dat hij besloten heeft aan die scholen uit 's Rijks kas subsidie toe te kennen."

In deze vergadering wordt het recht van het bijzonder onderwijs betwist, waar men bestrijdt het ontwerp, dat instandhouding en verbetering van het onderwijs voor 5000 kinderen op de bijzondere scholen beoogt, omdat daarbij een verhoogde bijdrage aan het bijzonder onderwijs wordt toegekend.

Die bijdrage is noodig, Mijnheer de Voorzitter. De kosten van het bijzonder onderwijs zijn niet zoo aanmerkelijk minder, als wel wordt gedacht.

Zij die veronderstellen, dat de Missie voor hare onderwijsinstellingen zoo bijzonder weinig noodig heeft, moeten eens de rekening opmaken van de kosten, die in de Memorie van antwoord vermeld zijn; zij zullen dan zien, dat de tegenwoordige subsidie inderdaad te laag is.

Ik meen hier te moeten aanhalen de woorden van baron Van Wijnbergen op den 5n Maart 1912 in de Tweede Kamer der Staten Generaal gesproken bij de wijziging der wet tot regeling van het lager onderwijs.

„Kloosterlingen zijn ook menschen, moeten dus ook behoorlijk gevoed en gekleed worden, hebben noodig behoorlijke huisvesting, hebben een huishouding — al is het dan ook een kloosterhuishouding—, hebben behoorlijke ontspanning noodig, hebben ook, als zij bij het onderwijs werkzaam zijn, al datgene noodig, waardoor zij op de hoogte van hun tijd kunnen blijven, teneinde behoorlijk hun taak bij het onderwijs te kunnen vervullen."

Voor mij staat het vast, dat de Missie, ook wanneer het ontwerp door den Raad wordt aangenomen, heel wat te kort komt.

De aangevraagde subsidieverhooging is billijk, Mijnheer de Voorzitter.

Bij de herziening der wet tot regeling van het lager onderwijs beantwoordde de toenmalige Minister van Binnenlandsche zaken, Dr. Kuyper, de vraag, wat als rechtvaardigheid onder burgers van hetzelfde land over en weer behoort te gelden in dezen zin: „wij mogen als vrije burgers geen heerschappij over elkanders denkwijze uitoefenen en uit dien hoofde hebben wij er aanspraak op, dat als het Rijk de eene groep van burgers helpt, het ook de andere tegemoet kome."

Welnu, voor 1039 kinderen, die de openbare scholen in de kolonie bezoeken, is in de Koloniale Huishoudelijke Begrooting voor 1913 op een uitgaaf van f 110.820.— gerekend. Het schoolgeld is geraamd op een bedrag van f 13.000—, zoodat niet minder dan f 97.820— ten laste van de kolonie komen, buiten en behalve wat noodig is voor onderhoud der schoolgebouwen.

Onder laatstgemeld bedrag is begrepen een bedrag van f 37.320—, dat strekken moet voor lager onderwijs, aan slechts 510 kinderen op de openbare kostelooze scholen.

Waar nu het bijzonder onderwijs, krachtens de bestaande bepalingen, op een subsidie van slechts f 31.000— voor bijna 5000 kinderen aanspraak kan maken, is een ruimere subsidieering der bijzondere scholen een eisch van recht en rechtvaardigheid.

De voorgestelde subsidie-verhooging is verdiend, Mijnheer de Voorzitter.

Wie heeft zich vóór de R. K. Missie het lot onzer arme kinderen aangetrokken?

Groote [illegible] zich getroost, groote sommen heeft zij besteed om ook, toen nog alle hulp werd geweigerd, of die later geheel onvoldoende werd gegeven, voor de arme kinderen onzer kolonie Katholieke scholen op te richten en in stand te houden.

En is het overeenkomstig een wel begrip van staathuishoudkunde der Missie de voorgestelde subsidieverhooging te onthouden, omdat de financieele toestand der kolonie te wenschen overlaat?

Mr. Lenting in zijn Schets van het Nederlandsch Staatsbestuur en dat der Overzeesche Bezittingen zegt:

„Op Regeering en Volksvertegenwoordiging rust de verplichting om de begrooting te toetsen aan de eischen van den dienst. Zij hebben na te gaan, welke uitgaven met een zuinige huishouding overeenkomen, welke aan de behoeften eener verstandelijke, zedelijke en stoffelijke volksontwikkeling voldoen. Zuinigheid in het beheer is een eerste plicht, maar zoodra deze deugd ontaardt in een angstig vreezen voor een hoog opgevoerde begrooting, en in een streven om haar, zelfs ten koste van de waardigheid of veiligheid van den Staat of van de algemeene ontwikkeling der natie te bekrimpen, wordt er onrecht gepleegd.

Daarom staat in zijne (Souvereiu) huishouding niet, gelijk bij de bijzondere, de vraag op den voorgrond, hoever strekken mijne middelen? maar onderzoekt hij in de eerste plaats, welke uitgaven hij heeft te doen, om zich van zijne taak te kwijten."

Het was daarom voor het Bestuur geen gemakkelijke taak, in casu rekening te houden met de eischen, welke het bijzonder onderwijs met het volste recht vermag te stellen, en tegelijk de noodzakelijk geboden spaarzaamheid te betrachten.

De cijfers van het ontwerp zijn m. i. het beste bewijs, dat door het Bestuur op de belangen van de koloniale kas terdege werd gelet.

De Missie heeft, Mijnheer de Voorzitter, er belang bij, dat er op hare scholen goed onderwijs wordt gegeven.

Daarin ligt voor mij een grootere waarborg dan in al de voorwaarden van subsidieering, bij de onderwijsverordening gesteld.

Die voorwaarden zijn echter niet weinig en zeker doeltreffend, want:

1o. de school moet staan onder het bestuur van eene instelling of vereeniging, die rechtepersoonlijkheid bezit.

2o. op de school moet onderwijs gegeven worden in aangewezen vakken;

3o. op de school moet in die vakken onderwijs gegeven worden gedurende een bepaald aantal uren;

4o. het getal onderwijzers moet staan in een zekere verhouding tot het aantal kinderen;

5o. nauwkeurige aanteekening moet worden gehouden van het schoolbezoek.

6o. het onderwijzend personeel moet voldoen aan het daaromtrent bepaalde in de onderwijsverordening;

7o. het aantal leerlingen boven zes jaren, op 1o. Januari van elk dienstjaar mag niet minder dan 40 bedragen;

Hierbij komen deze navolgende bepalingen:

1o. hoofden van bijzondere scholen moeten den leeftijd van 23 jaren hebben bereikt;

2o. zij zijn verplicht schriftelijk opgave te doen aan den schoolopziener en aan de plaatselijke schoolcommissie der vakken, waarin onderwijs wordt gegeven,

3o. de examens voor onderwijzers aan bijzondere scholen zijn gelijk aan die, welke vereischt worden voor onderwijzers aan openbare scholen;

4o. de besturen der bijzondere scholen zijn gehouden aan den Gouverneur, aan den schoolopziener en aan de leden van de plaatselijke schoolcommissie alle gewenschte inlichtingen te geven omtrent scholen en onderwijs;

5o. aan den Gouverneur moet jaarlijks worden overgelegd een afschrift der gehouden aanteekeningen van het schoolbezoek; en

6o. de scholen zijn steeds toegankelijk voor de plaatselijke schoolcommissie en den schoolopziener.

Inderdaad, Mijnheer de Voorzitter, meerdere eischen kan aan het bijzonder onderwijs moeilijk worden gesteld zonder het vrije karakter van de bijzondere scholen aan te randen.

En om aan te toonen, dat het R. K. bijzonder onderwijs over het algemeen goed en niet zonder resultaten is, meen ik mij te mogen beroepen op hetgeen jaarlijks over dat onderwijs in het officieel schoolverslag vermeld wordt.

Wij lezen in het Verslag behoorende bij het koloniaal verslag 1912:

Curaçao:

„Gedrag en vlijt van de leerlingen der bijzondere scholen laten niet te wenschen over, terwijl de vorderingen vooral op de scholen in het stadsdistrict zeer goed zijn te noemen.

Aruba:

Aan de Zusterschool te Oranjestad heeft zich een vervolgklasse voor betalende leerlingen gevormd, waar Engelsch en Spaansch worden onderwezen. Het onderwijs op de school is zeer goed.

De scholen te Noord en Sabaneta maken flinke vorderingen; die te Sta. Cruz voldoet minder.

Bonaire:

De vorderingen aan de school te Kralendijk waren gunstiger dan die op de school te Rincon.

St. Martin N. G.:

De zusterschool te Philipsburg heeft eene vervolgklasse met uitgebreid leerplan voor betalende leerlingen.

Het onderwijs op die school is zeer goed.

St. Eustatius:

Zusterschool met bevredigende vorderingen.

Saba:

Ook de zusterscholen, vooral die te Windwardside, geven zeer goede uitkomsten."

Door de schoolcommissie, waar-

## LIEFDE EN LIJDEN.

(Historische Roman.)

XIII.

*Ter herinnering:* Een jong krijgsman, Edgar Gloswood, is met Anna, de eenige dochter van den Graaf van Ellislaw, in het huwelijk getreden; hun huwelijk is reeds gezegend met een dochtertje, eveneens Anna geheeten; zij leidden op hun kasteel een echt huiselijk, gelukkig leven, totdat Edgar, door een zekeren Monk valschelijk beschuldigd, werd ter dood veroordeeld. Anna spoedde zich toen naar Glascow, waar Edgar gevangen zat en heeft, door tusschenkomst van Catharina van Engeland, bij den koning Karel I weten te bewerken, dat het doodvonnis van haren echtgenoot werd veranderd in eene veroordeeling tot het verrichten van mijnarbeid in de mijnen van Cornwall. Anna maakte toen onmiddellijk het plan, om met haar dochtertje haren echtgenoot in zijne ballingschap te volgen. Ze zijn samen in Cornwall aangekomen en bewonen daar een klein huisje. Edgar verrichtte er zijn vernederend werk en werd steeds bewaakt, om ontvluchting te voorkomen.

Reeds bijna zeven maanden was Edgar elken dag in de mijnen van Cornwall afgedaald, om er, als gewoon mijnarbeider, het werk te verrichten, dat hem werd opgelegd. En dat, terwijl hij onschuldig was!!

Dikwijls als Edgar zich 's morgens naar de mijnen had begeven, zette Anna, zij, de dochter van den Graaf van Ellislaw, zich buiten tegen den muur neder op een houten bankje, in den schaduw van haar huisje; ze nam dan haar kind bij zich op haren schoot en beschouwde haren schat met vreugde; want zij was en bleef moeder; met droefheid, want zij was een ongelukkige moeder, die, hoe gaarne ook, het lot van haar kind niet kon verbeteren.

Als de kleine dan onder hare moederlijke liefkozingen was ingesluimerd, luisterde ze zoo gaarne naar het lichte ademhalen van haar lievelingetje; ze ving de zuchtjes op, die ontsnapten aan die kleine borst en bewaarde ze in haar hart als waren 't woorden vol beteekenis; ze las immers zoo veel uit dat zwijgend-sluimeren; ieder zuchtje, hoe kostbaar ook, deed haar pijn!

„Mijn kind, zoo mijmerde ze dan in zichzelve, mijn kleine Anna, ik heb u dan veroordeeld, om te moeten leven in deze bedorven athmosfeer? Geen boom, geen struik is er in den omtrek te bekennen. Op de heuvelen, die ons omringen, rondom ons armzalig huisje, nergens bespeur ik een teeken van leven; de rotsachtige bodem, met zijne hier en daar verspreide arbeiderswoningen, is zwart van het stof der kolen; de lucht, die wij inademen, is verpest door kolendampen; en in zoó'n millieu leven wij, die zoo oneindig veel betere dagen hebben gekend.

Ik had gehoopt, dat de Lente, de lieve Lente, nieuw leven zou brengen; maar mijne hoop is te vergeefsch geweest! Voor ons wordt 't geen Lente meer! O God, zoo kwam 't dan van hare drooge lippen, wat heeft deze kleine, wat hebben wij toch misdaan, om zóó te worden gestraft!"

Ze kon dikwijls hare tranen niet inhouden, welke dan uit hare oogen neervielen op het onoogelijk kleedje van haar kind!

Lang, zeer lang kon ze zoo zitten mijmeren, totdat het ontwaken van haar kind ook haar deed ontwaken uit haar droomerijen van vroeger geluk en weelde. Ze kuste dan haar engeltje en vergat voor eenige oogenblikken haar leed uit moederweelde; maar ze zag dan onmiddelijk weer door hare moederliefde haar droevig lot in de schrilste kleuren voor zich staan.

Eens nog had ze zich oprecht verheugd! Het was, toen ze haar kind voor het eerst den naam van „moeder" hoorde stamelen!

„Ja, mijn schat, zoo had ze toen gezegd, ik ben uwe moeder en ik blijf uwe moeder, wat er ook moge gebeuren."

Zoo zat ze op een avond weer eens voor haar huisje; ze had weer veel uit vroeger dagen in hare herinnering teruggeroepen en was ten laatste, met haar kind op haren schoot, ingesluimerd, toen wel bekende stappen in de verte haar deden ontwaken: Edgar werd onder begeleide naar huis gebracht! Hij zag er somber en droevig uit, nog meer dan ooit, sedert hij „mijnwerker" was; er lag op zijn gelaat een uitdrukking van ingehouden toorn. Noch het zien van zijn kind, dat ook hem zoo dierbaar was, noch de hartelijkheid, waarmede zijne vrouw hem ontving, brachten eenige verandering in zijne gelaatsuitdrukking. De ongelukkige! Inwendig stond hij altijd in vuur en vlam tegen zijn valsche aanklagers; als hij het ongelukkige lot van zichzelven en van zijn kind overdacht, dan was er niets wat hem trof, dan kookte 't in zijn binnenste, als hij weer eens met eigen oogen hun treurig lot moest aanschouwen! Zijn eenige troost vond hij in de hoop, dat zijne vijanden de wraak Gods mochten ondervinden!

Als haar man dan bij haar kwam, ontveinsde Anna hem hare droefheid; en op dien avond richtte ze zich op van haar bankje en toonde haren echtgenoot zijn dochtertje, dat ze op hare armen droeg.

„Edgar, zoo zeide ze, Anna kan al zoo lief lachen en ze kan ook al het woord „moeder" uitspreken; nu zal ik haar „vader" leeren zeggen!"

De jonge vrouw draaide zich toen zóó, dat Edgar de kleine in het gezicht moest zien; ze begon te schreien!

„Ja, zeide Edgar toen, gij en uwe moeder moogt schreien; maar ik moet me wreken! Aan u de tranen, aan mij de wraak! Geve God, dat ik me eens kunne wreken!"

Hij stak zijn gebalde vuist in de hoogte!

„Och, Edgar, zoo smeekte toen Anna, ge moet zoo niet spreken; dat past geen christen-mensch!"

„Wat! was zijn antwoord, zou ik me niet mogen wreken op die monsters van wreedheid, die geen medelijden kenden voor moeder en kind, die eenen vader noodzaakten, hen beiden langzaam weg te moeten zien sterven en dat, terwijl hij onschuldig is? Herinnert gij u het briefje, vrouw, dat gij den avond van mijne eerste veroordeeling hebt ontvangen? Ik heb 't u nooit mede willen deelen, maar ik meen den schrijver er van te kennen! Wee hem, zoo mij ooit de gelegenheid wordt gegeven om me te wreken!"

„Edgar, zoo hernam Anna, gij weet toch wel, dat er in de H.H. Boeken geschreven staat: Gij zult uwe vijanden liefhebben?"

„Ja, antwoordde hij, maar ik kan toch geen duivels beminnen !!"

„Misschien is onze bevrijding meer nabij, dan wij wel vermoeden," bracht

van ik de eer heb met U, Mijnheer de Voorzitter, deel uit te maken, wordt het schoolverslag ieder jaar goedgekeurd.

Ik meen daarom ook de tolk van U en van de geheele schoolcommissie te zijn, wanneer ik de bewering, dat het R. K. bijzonder onderwijs niet goed is en de resultaten nihil zijn, met alle kracht tegenspreek.

Ik maak mij sterk, dat de heer Winkel nooit een katholieke school heeft bezocht. Daarom meen ook ik zijn aanmatigend oordeel stilzwijgend te moeten voorbijgaan. De cijfers, welke hij noemde, kan ik niet nagaan. De fout door hem bedoeld zal wel in zijne berekening liggen, daar niet kan worden aangenomen, dat de opgave van schoolgaande kinderen door den schoolopziener verstrekt, onjuist is.

Noemt men het bijzonderj ondsrwijs op Curaçao niet goed en zonder resultaat, omdat er hier domme menschen of anaphalbeten zijt, dan zou men ook kunnen beweren, dat de scholen in Europa niet deugen.

In 1865 waren er onder de miliciens, blijkens de opgave in de „Jaarcijes” van 1903, in Noord-Brabant 31,8 pct. analphabeten, in Limburg 24,1 pc., in Groningen 10,5 pct., in Drente 8,8 pct.

Na de ontwikkeling van het bijzonder onderwijs was in 1903 het getal analphabeten in Noord-Brabant gedaald van 31,8 pct. tot 3 pct. en in Limburg van 24,1 pct. tot 1,8 pct.

In Groningen en Drente, waar het bijzonder onderwijs van geen beteekenis was, daalde het getal analphabeten slechts van 10,5 pct. tot 5 pct. en van 8,8 pct. tot 4,7 pct.

Er zijn in elk land, in elke provincie analphabeten, in Frankrijk, Duitschland, Nederland enz.

Het moet ons daarom niet verwonderen, dat ook op Curaçao analphabeten worden aangetroffen.

Analphabeten vindt men in elk land en op elke plaats, ondanks de beste scholen. Voor alles moet de vraag worden gesteld, of die menschen ooit een schoolbezocht hebben. Analphabeten bewijzen daarom niet, dat het onderwijs op Curaçao zonder resultaat is, omdat daartegenover staat een andere groep, misschien grooter dan de eerste, die niet alleen die kundigheden bezit, welke voor haar noodig zijn, maar die zich ook door haar goede zeden onderscheidt.

Dat is te danken, Mijnheer de Voorzitter, aan de opvoedende kracht, die uit de scholen gaat, waar reeds aan kinderen op jeugdigen leeftijd liefde en eerbied voor hun Koningin worden ingeprent, liefde en eerbied voor en onderwerping aan de boven hem gestelde machten. Men zij er dankbaar voor. Ja, Mijnheer de Voorzitter, van het bijzonder onderwijs op Curaçao kan worden gezegd „het bijzonder onderwijs heeft, als men nagaat, met welke moeilijkheden het te kampen had en over welke middelen het kon beschikken, veel meer gepresteerd dan men redelijkerwijze had kunnen eischen.”

Het verbaast mij van den heer Winkel te hebben gehoord, dat de leermiddelen op de R. K. scholen snuisterijen zijn. Tusschen de woorden liet hij ook uitkomen, dat de Missie van de subsidie overhoudt. Ik meen den heer Winkel naar aanleiding hiervan te moeten te kennen geven, dat de Missie hoog staat boven alle verdenkingen, die voortkomen uit een afkeer van het godsdienstig onderwijs en van het onderwijs door kloosterlingen in het bijzonder.

De heer Lansberg vraagt opgave van kosten, doch het Bestuur zou zich aan groote indiscretie schuldig hebben gemaakt, indien het aan de Missie opgave gevraagd had van de kosten van het bijzonder onderwijs, waar het weet wat het leven in de kolonie kost.

Men kan van f 2,—; maar door nood gedwongen, ook van 25 ct bestaan.

Het argument, dat men met evenveel recht van de amtenaren, die traktementverhooging vragen, rekening en verantwoording zou kunnen eischen, vindt, ik zeer steekhoudend, waar en salaris en subsidie voldoende moeten zijn.

Een opgave der kosten mag evenmin aan de amtenaren als aan de Missie gevraagd worden.

Indien de leden van het bijzonder onderwijzend personeel, omdat zij religieuzen zijn en geen gezin hebben te onderhouden, niet even hoog be hoeven te worden gesalarieerd als degenen, die wel een gezin hebben te onderhouden, m. a. w. indien met gehuwd of ongehuwd zijn rekening moet worden gehouden, dat beginsel ook in alle wetten dan zou moeten worden doorgevoerd, wat ongetwijfeld tot vreemde consequenties zou leiden.

Tegen de voorgestelde tegemoetkoming in de kosten van stichting van schoollokalen enz. had de meerderheid, blijkens het Voorloopig Verslag, geen bezwaar.

Het voorgestelde systeem geldt in Suriname en gold ook in Nederland tot onlangs de bouwwet werd aangenomen, aangezien de subsidie voor schoolbouw moest worden verhoogd.

Zooals in de stukken is vermeld, moet de Missie ook jaarlijks veel geld uitgeven voor onderhoud van de lokalen en meubelen.

Het door het Bestuur voorgestelde systeem komt mij billijk en gewenscht voor.

Ik kan niet inzien, waarom ten opzichte van het bijzonder onderwijs de uiterste zuinigheid moet worden betracht.

In de Memorie van Antwoord vindt men opgegeven, hoeveel kinderen op elke school gaan en hoeveel onderwijzers en van welken rang aan elke school verbonden zijn, alzoo alle gegevens om de juistheid der subsidieberekening na te gaan.

Waar komen de onderwijskrachten vandaan, om de subsidie binnen korten tijd zooveel meer te doen bedragen als door de geachte leden Winkel en Lansberg wordt bedoeld? Zelfs nu, dat voor de meerdere onderwijzers subsidie wordt, voorgesteld, kunnen de bepalingen van art.28 voor het openbaar onderwijs niet imperatief voor het bijzonder onderwijs worden voorgeschreven, omdat de Missie uit gebrek aan onderwijskrachten wel niet in staat zal zijn in de eerste jaren de klassen op alle scholen kleiner te maken.

Bij de Missie is het verlangen levendig, om het peil van het onderwijs zoo hoog mogelijk op te voeren en te houden, doch de kosten bemoeilijken haar taak.

Ik vertrouw daarom, dat de Raad bereid zal worden gevonden, haar den steun te geven, dien zij, zooals ik reeds gezegd heb, behoeft en verdient.”

---

**Kruimkens voor verstand en hart.**

Het meeste verstand heeft men noodig tegenover domme menschen.

***

Er zijn ook menschen, die hun geest optuigen, in plaats van hem met eenvoud en smaak te kleeden.

# Begrooting voor 1914.

In het belang van cultures en van de veeteelt worden voor proeven en daarmede in de verband staande uitgaven f 6.950 aangevraagd, voor landbouwkredieten f 5000.—

Uit dezen eersten post zal betaald worden de aankoop van werktuigen ad f 700 voor grondbewerking en het zaaien, alsmede doelmatige werktuigen voor het beter geschikt maken van veevoeder. Zooveel mogelijk zullen met deze werktuigen publieke demonstraties worden gehouden op proefvelden, waarna ze aan daarvoor in aanmerking komende groote en kleine planters in bruikleen zullen worden afgestaan.

Ook is het wenschelijk, dat er wordt voortgegaan met het nemen van proeven op het gebied van bodemcultuur, als bemestings- en bewerkingsproeven op verschillende gronden. Ook zullen proefvelden worden aangelegd ter demonstreering van de „dry farming” methode.

Verder zullen uit dezen post, groot f 5000,—, ook worden gekweten de uitgaven voor den cultuurtuin op Cas Chikitoe, welke uitgaven voor 1913 geraamd zijn op f 2900.

Van 1905 tot 1912 werd aan landbouwcrediet uitgegeven ruim f 87.000, waaronder f 30.000 aan de Eerste Sisal Cultuur Maatschappij, en f 16.000 aan de commissie tot voorbereiding van de oprichting van eene landbouwleenbank.

Tot dusverre werd nog slechts f 11.911,70 terugbetaald, zoodat er nog ruim f 75.000 uit staat.

De Gouverneur meent, dat het goed zal zijn ook in 1914 voor kleine en groote planters de gelegenheid open te houden tot het bekomen van landbouwcredieten ter verbetering van cultures.

Tevens ligt het in de bedoeling uit dezen post zoo mogelijk aan planters voorschotten te verleenen ter verbetering van hun veestapel, die in de laatste jaren, tengevolge van de langdurige droogte, veel geleden heeft.

Voor aankoop van plantzaad om weder te verkoopen wordt een som van f 1000 aangevraagd.

Het is in het vorige jaar gebleken, welk groot gebrek er hier bestond aan goed plantzaad en hoeveel moeite het heeft gekost om uit den vreemde plantzaad te krijgen, dat hier met succes verbouwd kan worden. Daarom bestaat het voornemen om, zoo mogelijk, telken jare op Curaçao zelve een behoorlijke hoeveelheid goed plantzaad op te koopen en te bewaren, ten einde bij schaarschte daarvan in de behoefte te kunnen voorzien. Bij den aankoop kan dan ook selectie worden toegepast.

De te maken kosten zullen wederom inkomen door verkoop der plantzaden. Onder de inkomsten der kolonie is op een gelijk bedrag als dat der raming dezer uitgaven gerekend.

De vereeniging „Het Groene Kruis” heeft zich tot het Bestuur der kolonie gewend met het verzoek haar eene subsidieverhooging van f 250,— toe te kennen, ten einde hare werkzaamheden in het belang van minvermogenden te kunnen uitbreiden.

Waar het groote nut, dat deze vereeniging sticht, niet kan worden ontkend, en waar zij nu niet alleen haren verplegingsdienst, zooveel mogelijk, wil uitstrekken tot onvermogenden, maar zelfs verplegingsartikelen ter hunnen dienste wenscht te stellen (hetgeen indirect in het belang van de koloniale kas is) meent de Gouverneur dat er voldoende termen aanwezig zijn om een crediet voor deze verhooging aan te vragen en te brengen op f 400.

Sinds het jaar 1908 is aan den opzichter bij Openbare Werken, W. VAN DEN BELD, geene vermeerdering van inkomsten toegekend, hoewel zijne werkzaamheden in de laatste jaren belangrijk zijn toegenomen en hij zijn werk steeds met de meeste toewijding heeft verricht.

Voorgesteld wordt daarom zijne personeele toelage van f 200,— op f 500, — te brengen.

Door vermeerdering van het aantal seinen zijn de werkzaamheden van den seinmeester en den seinwachter op het Waterfort toegenomen. Een kleine verhooging hunner toelage respectievelijk met f 75,— en f 40,— per jaar wordt daarom billijk geacht.

Het aantal seinmeester ad f 475,— per jaar wordt daardoor op 2 gebracht en dat der seinwachters ad f 360,— per jaar op 1.

De Gouverneur vraagt f 1500 aan voor het bouwen van een afdak langs de vleeschhal en het verbeteren van de bestrating van dat terrein.

Tusschen de pilaren van de vervallen omrastering langs de Noord-Oostelijke grens van het terrein om de vleeschhal wordt dagelijks markt gehouden. De koopvrouwen, die daar uitstallen, en de aangebodene waren zijn aan zon en regen blootgesteld.

Een licht ijzeren afdak zal aan dezen ongunstigen toestand een einde maken en een lang gekoesterde wensch bevredigen.

De afwatering van de bestrating van het terrein om de vleeschhal laat te wenschen over en dient verbeterd te worden.

Voor het bouwen van een nieuwe cantine tevens dagverblijf voor het garnizoen in het Waterfort wordt aangevraagd de som van f 8500,—.

Van de oude cantine vereischen de dakbedekking, de kap, alle plafonds en een gedeelte der vloeren dringend vernieuwing Daar het gebouw bovendien eene ongunstige distributie heeft en de kazerne geen ruimte tot hetmaken van dagverblijven aan biedt, wordt voorgesteld een nieuw gebouw met een vloeroppervlak van 30.5×7 M., dienende als dagverblijf voor het garnizoen, op te richten.

De Emmaschool is de eenige der openbare scholen op Curaçao, welke geen overdekte ruimte bezit, waarin de kinderen zich gedurende den vrijen tijd kunnen ophouden; een spreekkamer ontbeekt eveneens, terwijl het voorerf der school een klei achtigen bodem heeft, die, ook door de minder goede afwatering, bij regen spoedig modderig wordt.

De bouw van een overdekte speelplaats, waarin een spreekkamer voor de onderwijzers wordt afgeschoten, zoomede verbetering van de afwatering van het voorerf en het aanbrengen daarop van een laag ingestampte kraaksteentjes wordt daarom noodzakelijk geacht. Alles te zamen zal deze verbetering fl 2.700 kosten.

Ten gevolge van het ontbreken van plafonds of dakbeschietingen in de voor- en achtergalerij en een af dak aan de Noord-Westzijde is de woning van den landbouwkundige op Cas Chiquito zeer warm, terwijl de vloer in de achtergalerij dient te worden vernieuwd, wat voor fl 500 zal kunnen geschieden.

Uit een hygiënisch oogpunt is het zeer gewenscht, dat alle straten, stegen en riolen in de stad zooveel mogelijk schoon worden gehouden. Daar het crediet van fl 4000,— daarvoor niet toereikend is, wordt voorgesteld dezen post met fl 500,— te verhoogen.

De Breedestraat aan de Oostzijde der haven en de Pietermaaiweg bestaan gedeeltelijk uit keiwegen, gedeeltelijk uit gruiswegen. Beide soorten van wegen hebben veel onderhoud noodig; de laatstgenoemde verspreiden bovendien, bij langdurige droogte, veel stof, en worden, bij regen, spoedig slikkerig,

Voorgesteld wordt daarom de genoemde wegen door een Mac-Adam (steenslag) weg te vervangen, zooals deze in de Breedestraat aan de Westzijde der haven is aangelegd en daar uitstekend voldoet. De wegen hebben eene totale lengte van 1640 M. en eene oppervlakte van 8870 M², wanneer gerekend wordt op eene verharding van ten hoogste zes M. breedte Volgens de ondervinding bedragen de kosten, met inbegrip van grondverzet voor het uitgraven van de kas en herstelling der kantlagen, gemiddeld fl 2.40 per M², of totaal in ronde cijfers f 21.300. Voorgesteld wordt in 1914 de helft van den weg te verbeteren.

Vermoedelijk zal de baggermachine in 1914 door den zandzuiger worden vervangen waarom voor het eerste werktuig niet op arbeidsloonen is gerekend. In verband met de meer samengestelde inrichting vereischt de zuiger echter een sterkere bemanning dan de baggermachine, waarom de post met fl 600,— is verhoogd. Voor meerder verbruik van steenkolen en verdere benoodigdheden door den zuiger is gerekend op een bedrag van fl 300,— per jaar. De vier vlotten, op het oogenblik in gebruik, zijn oud, zoodat de herstelling ervan duur en moeilijk is. Na indienststelling der onderlossers zullen voor het baggeren met den beugel en het vervoer van materialen twee vlotten voldoende zijn. Met vernieuwing van dit laatste aantal kan daarom worden volstaan.

Wanneer het verbrijzelen van de onderzeesche rots in den havenmond blijft vorderen zooals in den laatsten tijd en geene moeilijkheden van belang met den te verwachten zandzuiger worden ondervonden, zal de verbetering van de St. Annabaai, zooals deze thans wordt uitgevoerd, (verdieping tot minstens 10.80 M. onder Curaçaosch peil over een breedte van 80 M.) vermoedelijk in 1913 worden voltooid.

Waar de geregelde voortgang van het werk echter in hooge mate afhankelijk is van een zoo veranderlijk element als de zee, wordt het raadzaam geacht ook voor 1914 nog een post op de begrooting te brengen.

De totaal geraamde som is f 242.000.

Voor zoover hier bekend, is, in 1912, met inbegrip van de in Nederland te betalen onkosten der onderlossers, verwerkt f 51.000. Vermoedelijk zal in 1913 niet meer verwerkt worden dan f 120.000, zoodat er f 71.000 overblijven. Waarschijnlijk zal dit laatste bedrag zoo niet geheel, dan toch grootendeels restant blijven.

NASCHRIFT VAN DE REDACTIE.

Misschien, dat onder onze geachte Lezers er eenigen zijn, die weinig belangstellen in de Begrooting en daarom bovenstaande nieuwe posten met hun toelichtingen niet lazen. Om nu te voorkomen, dat een hoogst belangrijk nieuws onopgemerkt bleef

---

Anna nog in het midden.

„Zonder twijfel, antwoordde Edgar, want de dood zal zoo lang niet meer uitblijven. Als ik me toch niet zal kunnen wreken, dat hij dan maar spoedig kome en mij van u beiden wegneme; dan zijt gij tenminste vrij; maar gij zult wel sterven vóór mij, denk ik! Waarom heeft God mijn bloed niet doen stroomen, toen ik in Glascow was? Dan was u beiden dit alles niet overkomen!”

„Laten we ons niet opzetten tegen God, antwoordde Anna, wij hebben tegenover God nog een grooten plicht te vervullen!”

„Wat bedoelt ge, vrouw?”

„Ons kind is nog niet gedoopt, Edgar!”

„Neen; maar dat gebeurt nu niet; ik wil die snoodaards niet voor mijn kind om een gunst verzoeken.”

„Maar, Edgar, door ons kind te doopen offeren we het niet op aan hun, maar aan God; en Hem vragen we, om zijne zegeningen over ons en onze kleine Anna uit te storten.”

„Vrouw, dat is zoo; maar wij vragen dan toch voor ons kind Gods gunsten door middel van Anglicaansche bedienaren van den Godsdienst, en dat wil ik niet. En bovendien, geloof ge, dat God door zoo'n uitwendige handeling, zijne zegeningen uit zal storten?”

„Laten we ons tenminste houden aan het gebruik van ons land, om door het doopsel zijne kinderen aan God toe te wijden! Zijn wij zelf ook niet aan God opgedragen, toen we nog heel klein waren. Het is in alle geval een zoete troost voor de ouders, zijn kind aan God ten offer te hebben aangeboden!”

„In Ellislaw was dit de gewoonte, antwoordde Edgar, en ook wij zouden ons daar aan gehouden hebben, zoo alles niet zoo ongelukkig was geloopen en wij nog recht gelukkig daar bij elkander waren. Anna, gij geloooft toch niet in de noodzakelijkheid des doopsels?'

„Als men van den eenen kant aanneemt, dat de ziel is besmet met de erfzonde onzer eerste Ouders en van den anderen kant, dat niets onreins den Hemel zal binnengaan, dan valt er zeker veel te zeggen voor de noodzakelijkheid des doopsels. Ik voor mij ben overtuigd, dat dit de ware leer en ook de leer der katholieken is; daarom heb ik 't altijd als een plicht beschouwd, om mijn kind te laten doopen.”

„Vrouw, ik eerbiedig uwe overtuiging, maar Anna wordt niet gedoopt door een Anglicaansch geestelijke!”

„Maar als we niemand anders hebben,.....”

„Dan zullen we wachten tot er een ander komt!”

„En als God ons kind dan eens laat sterven, omdat wij het hem niet hebben toegewijd?”

„Dan moet 't maar sterven, maar ik blijf bij mijn besluit!”

„Och, Edgar, hoe wreed van je; hoe hard klinkt dat!

„Vrouw, spreek er me verder niet over. Ben ik geen heer en meester van ons kind?”

„Zeker, Edgar, maar ná God heb ik het u geschonken. Een moeder heeft ook hare rechten ten opzichte van haar kind en tegen God zelf kunt gij u toch niet verzetten.”

„Dat gaat te ver, vrouw, zeide Edgar trotsch. Het kind wordt thans niet gedoopt!”

Hij keerde zijne vrouw den rug toe en verwijderde zich. Anna zag haren echtgenoot droevig na; toen deze uit het gezicht was, sloeg ze haar matte oogen neder op het lieve engelenkopje, dat in die treurige omgeving reeds zooveel van zijne bevalligheid had verloren. De kleine lachtte haar vriendelijk toe.

„Arme kleine, zoo zuchtte ze, God heeft u aan mij gegeven en ik mag u niet weer aan Hem ten offer geven!”

Toen wierp ze zich op hare knieën, deed haar kind nederliggen op hare uitgestrekte armen en bad met ten Hemel geslagen oogen:

„Mijn God, gij, die zijt Heer en Meester van hemel en aarde, ik bied u mijn kind aan ten offer; aanvaard dit offer, opdat het kind, door mij opgevoed in het geloof mijner Moeder, u later moge dienen in geest en waarheid!”

De arme vrouw had gedaan, wat ze vermocht en dit troostte haar en stelde haar voor het oogenblik gerust. Ze nam toen weer plaats op haar bankje; ze wilde nu niet gaan zien, waar Edgar was; ze meende niet in Edgar's tegenwoordigheid te kunnen verschijnen, zonder dat haar natuurlijke fierheid in opstand kwam tegen het door hem genomen besluit. Ze zou hem echter toch niet gevonden hebben. Ontstemd over hetgeen er tusschen hem en zijne vrouw was voorgevallen, had hij zich weder naar den ingang van een der nabijzijnde mijnen begeven en was er met een aantal andere werkers in afgedaald

„Edgar is toch niet dankbaar, zoo zeide ze in zichzelve, toen ze daar weer neder zat. Wie verplichtte mij tot het verlaten van mijn ouden vader en van zooveel, wat mij dierbaar was? Ik deed 't voor hem en voor hem alleen! Verdiende hij wel zulke offers?”

Zoo dacht ze na en zag geen uitkomst, maar telkens en telkens ontmoette ze nieuwe kruisen. Wel is waar opgevoed door een katholieke Moeder, had Anna toch niet het katholieke geloof omhelsd; ze kende de leer der katholieken, maar miste de kracht, die het Roomsche Geloof geeft.

Ze doorleefde niet dat Geloof. Ze kon hare oogen niet richten op den Calvarie-berg waar de katholiek de kracht vindt, om de grootste offers te brengen. Hij aanschouwt daar een Goddelijk voorbeeld van Iemand, wiens geheele leven niets anders was dan een offer van liefde! Al staat hij alleen op de wereld, en gaan zij, die hem steunden, heen, de Calvarie-berg blijft! daar leert hij te sterven, om daarna weder te verrijzen!

Was Anna katholiek geweest, ze had het verborgen leven, dat ze leidde, gemaakt tot dien Evangelischen dood, die mystieke bloem, op aarde aan anderen nauwelijks haar roode knoppen toonend, om zich later in den Hemel zooveel te heerlijker te ontplooiën!

Deze jonge vrouw was echter nog niet aan het einde van haren lijdensweg! Nog andere kruisen zullen haar op de schouders worden gelegd! Nog meer offers zal ze moeten brengen! Maar ook deze offers zullen wezen liefde-offers!

(Wordt vervolgd.)

willen wij in dit naschrift nog in 't bizonder de aandacht vestigen op de verklaring van den Gouverneur, dat DE HAVENVERBETERING EINDE 1913 VEMOEDELIJK KANT EN KLAAR ZAL ZIJN.

Zegt dit voort! Curaçao zal het eerst van alle omliggende havens gereed zijn voor de toeneming van het wereldverkeer. De grootste schepen kunnen het volgend jaar gemakkelijk binnenkomen in de haven van Curaçao.

De Heeren Agenten der verschillende stoomvaartlijnen, en de Heeren kolenleveranciers hebben nu de toekomst van Curaçao voor een groot deel in handen.

Onze haven komt dit jaar in orde.

Dit groote nieuws kan niet spoedig genoeg aan de verschillende Directies van stoomvaartlijnen worden bekend gemaakt door de Agenten en de Kolenleveranciers.

Daar moeten meer booten komen in onze haven en de bestaande lijnen moeten grootere schepen in de vaart brengen.

De K. W. I. M. heeft op de route Trinidad-La Guayra dikwerf veel te weinig plaats voor den overvloed van passagiers. Langs Haiti loopt het ook dikwijls storm. Grootere schepen met meer ruimte voor vracht en passagiers is een eisch des tijds. De H. A. P. A. G. en LA VELOCE zijn voor de richting Colon ook veel te klein. Die booten zijn dikwerf prop en propvol, zoodat er geen muisje meer bij kan, en verschillende malen passagiers van de omliggende republieken, na lang hier op Duitsche of Italiaansche boot gewacht te hebben, nog niet eens een plaats konden krijgen.

Het gevaar, dat om deze reden, Trinidad, of La Habana centrum van het verkeer met Colon-Panama zal worden is volstrekt niet denkbeeldig. Onze Handel moet zijn invloed laten gelden om meerdere en grootere booten naar Curaçao te lokken. Van de vreemdelingen moet onze Handel het hebben. Maar vreemdelingen komen hier niet, als zij niet gemakkelijk en zonder lang wachten in verschillende richtingen verbinding kunnen krijgen. Colon en Panama worden in de toekomst de uitgangspunten van het wereldverkeer. Door de Duitsche en de Italiaansche boot is Curaçao reeds met die havens verbonden. Maar, voor het tegenwoordige verkeer reeds veel te klein, zijn die booten absoluut niet berekend op vermeerdering van het verkeer.

Men zorge, dat onze verbinding met Colon en Panama zoo goed mogelijk worde, en Curaçao zal van de opening van het Kanaal menig voordeel trekken.

Een woord van dank aan Bestuur en Regeering zal in den Kolonialen Raad niet achterwege mogen blijven.

## Berichten uit de Kolonie.

### Kerkelijke Berichten.

De Apostolisch Vicaris, Z. D. H. Mgr. M. G. VUYLSTEKE heeft Maandagmiddag op Westpunt het H. Vormsel toegediend aan 184 vormelingen, Dinsdagmorgen op Barber aan 206, en Woensdagmorgen op S. Willibrordo aan 208.

In deze laatste parochie had nog een andere plechtigheid plaats, namelijk de inwijding der nieuwe school.

De als Subdiaken fungeerende Pater S. HAGEMANS ging voorop met het Kruis, de schoolkinderen volgden processiesgewijze, met wimpels en vaandels, en haalden Monseigneur en de Geestelijkheid af aan de Pastorie. De Zeereerw. Heer Pastoor J. MEYKNECHT was Presbyter Assistens en de oud-Pastoor van S. Willibrordo, de Zeereerw. Pater J. VAN BAARS Diaken.

De Hoogeerw. Pater Vicaris Provinciaal, P. fr. G. WOLSKY, de buurtpastoors, de Pastoor van Westpunt, Pater I. VERRIET, de Pastoor van Barber, Pater J. P. DELGEUR, een lid der Schoolcommissie, de Weleerw. Heer F. J. A. VAN DEN DONK, en de Secretaris van Monseigneur, Pater WAHLEN gingen de dienstdoende Geestelijkheid achterna.

Op het slot der lange rij kinderen, in hun kleurige kleedjes, allen met cocarde versierd, hadden de Zeereerw. Mère THEONILLE, de Weleerw Soeur Superieure THEODORIQUE en de Weleerw. Soeur GONZAGA zich aangesloten. Er was dus belangstelling genoeg.

Nadat het *Veni Creator* in de kerk door de Priesters was gezongen, wees Pastoor MEYKNECHT op deze algemeene belangstelling van Bisschop, Paters, en Zusters in het Katholieke Onderwijs der Katholieke Jeugd, en bedankten allen weldoeners, die het bouwen van zulk een prachtschool mogelijk maakten. Nooit of nimmer mochten de kinderen vergeten, hoeveel de Geestelijke Overheid steeds voor hen overheeft, zonder ooit een cent terug te vragen.

De ouders moesten zich dankbaar toonen door trouw hun kinderen naar school te zenden om door een geregeld onderwijs hun kinderen te ontwikkelen en et beschaven.

In processie trok nu de geheele stoet naar de nieuwe school, welke volgens het plechtig ritueel door Monseigneur werd gezegend en ingewijd. Hierna werden de kinderen in de voor hen bestemde lokalen toegelaten, zongen een lied van dank en klapten van blijdschap in de handen, welk voorbeeld door de honderden ouders en belangstellenden, die buiten de school omringden, gevolgd werd.

Monseigneur sprak nu de kinderen toe en verklaarde vroeger zelf in een stad een betalende school, bestemd voor rijke kinderen, te hebben bezocht, maar deze kostloose school der armen in een buitendistrict van Curaçao was veel beter, veel luchtiger en ruimer, veel geriefelijker ingericht dan die stadsschool in Nederland. Met liefde bracht Monseigneur de offers, die zulk een bouw eischte, maar verlangde nu ook, dat alle Ouders hun kinderen naar school zouden sturen; daar was nu plaats genoeg. Een trouw schoolbezoek zal het kind leeren ook later trouw zijn plicht te doen in de Maatschappij. Een onregelmatig schoolbezoek diende tot niets dan tot halve kennis, halve ontwikkeling, halve beschaving, die heel erg gevaarlijk zijn, omdat zij slechts halve menschen vormen, waaraan de Maatschappij niets heeft.

Na een dankwoord van den Pastoor werd de plechtigheid besloten met een Leve Monseigneur! dat nog naklonk onder de menigte, toen Monseigneur zich reeds teruggetrokken had in de pastorie.

***

---

Na een smartvol lijden, meer dan acht lange jaren geduldig verdragen, is gisteren op Zaquito overleden de Eerw. Zuster IGNATIA.

Mejuffrouw PETRONELA ELISABETH HENDRIKKX werd geboren te Breda den 17den Maart 1839, nam aldaar den kloostersluier aan bij de Gasthuiszusters op 11 Mei 1868, en kwam op Curaçao 3 October 1873 waar zij ijverig werkzaam was als ziekenverpleegster tot 11 Augustus 1904. Toen kwam het lijden over haar in alle zwaarte, en werd zij als begraven onder de smart.

Zulk een verdienstevol leven eindigde in de blijde Paaschweek, waarin haar reine ziel, gelouterd en beproefd reeds hier op aarde, opvloog ten hemel, terwijl haar afgemarteld lichaam rust vond in de gewijde aarde. Daar verbeidt het de heerlijke opstanding ten leven.

R. I. P.

---

### Hoedenindustrie.

De leider van de vlechtcursussen, de Heer H. J. COHEN-HENRIQUEZ zal einde April een studiereis naar Europa maken, om zich persoonlijk van de eischen der verschillende grooten handelshuizen op de hoogte te stellen en nog betere relaties en grootere afzet voor onze hoeden te verkrijgen.

Verleden week werden weder 700 hoeden, voor het garnizoen van Suriname gevraagd.

Het hipihapastroo is weer zeer slecht.

### Postspaarbank.

Op ultimo December 1912 was er gespaard en als TE GOED voor de inleggers bewaard een som van f 227,058,34½.

Ondanks de algemeene ellende in het afgeloopen jaar werden toch nog ruim f 20,000 meer naar de spaarbank gebracht dan gehaald. Het jaarverslag geeft zeer verassende tabellen, die wij een volgende maal zullen bespreken. Het aantal boekjes in omloop bedraagt reeds 4142.

### De zandzuiger

is in aantocht en werd reeds gezien langs de kusten van Haiti.

### De staking

is nu toch, gelukkig, geëindigd. Er zijn nog maar 10 Venezolaansche arbeiders hier, maar niet in dienst der Red „D," doch op eigen risico. De Curaçaönaars hebben weer volop werk.

### Het Groene Kruis.

In de algemeene vergadering van 18 Maart ll. werden in plaats van den Heer en Mevr. STORK, die naar Nederland vertrokken, de Heer Mr. B. DE GAAY FORTMAN gekozen tot Directeur en Mejuffr. M. A. MÖLLER tot Directrice en leidster der verplegingsdienst ter vervanging van Mevr. BOSCH, welke op het oogenblik in Nederland vertoeft. Bij het begin van 1913 bedroeg het ledental 210.
De ontvangsten bedroegen f 1.011.31 de uitgaven f 745.73½.

Als bestuursleden werden herkozen Mejuff. J. VAN DER MEULEN, en de heeren Dr. C. A. ZEPPENFELDT en J. F. QUAST.

### Leyland Line.

Met genoegen zagen wij in den laatst ontvangen *Itinerario*, dat deze lijn zich flink uitbreidt, niet alleen door het buitendienst stellen der oudere en kleinere booten, doch vooral door het in de vaart brengen van verschillende nieuwe en grootere schepen. Hieronder volgt een lijstje van:

| afgedankte schepen | | nieuwe stoombooten | |
|---|---|---|---|
| Barbadian | 4500 ton | Napierian | alle 6400 ton |
| Bostonian | 4600 „ | Nestorian | |
| Louisianian | 3600 „ | Nessian | |
| *Mexican* | 4200 „ | Nicosian | |
| Tampican | 4800 „ | Ninian | |
| Yucatan | 2900 „ | Nitonian | |
| | | Novian | |
| | | Norwegian | |
| | | Nortonian | |
| | | Nubian | |

Onze gelukwenschen aan de *Leyland Line* en haar ijverigen vertegenwoordigers, de Heeren JAMES & HENRY JONES.

### De Hypoteekbank.

De vergadering van aandeelhouders, 19 Maart ll. gehouden, besloot f 10,000 uit te keeren aan dividend en het overige saldo van de fl 20,530,17 winst na aftrek van een gradificatie aan de ambtenaren, over te brengen op de winst- en verliesrekening. De Heer H. J. HOYER werd herkozen tot bestuurslid en de Heeren Leon V. Leyba tot Voorzitter, en Mordy S. L. Maduro tot Ondervoorzitter.

### A. N. V.

Groep „Nederlandsche Antillen"

*jaarverslag over 1912.*

Het Bestuur der Groep voldoet hierbij aan artikel 8 van het reglement en brengt in deze vergadering verslag uit van de verrichtingen over het jaar 1912.

Het afgeloopen jaar, het Bestuur erkent dit met leedwezen, kenmerkte zich niet door groote bedrijvigheid: door eene samenloop van omstandigheden, kon geen uitvoering worden gegeven van het plan om zooals meermalen is gedaan een bijeenkomst te houden met muziek.

Er werden gehouden 7 Bestuursvergaderingen.

De Secretaris wacht nog steeds op bijdragen van de bovenwindsche eilanden, om de uitgave „Nederlandsche [illegible] kolonie Curaçao behandelt, volledig te maken.

Door vertrek naar het buitenland, overlijden en ontslagname zijn der Groep verscheidene leden ontvallen; de opengevallen plaatsen zijn slechts ten deele bezet door anderen. De ledenlijst van einde 1912 wijst 28 leden minder aan dan op 1 Januari van dat jaar. De Groep telt 225 leden, verdeeld als volgt:

| | | |
|---|---|---|
| Curaçao | 50 | beschermende leden |
| | 240 | gewone leden |
| Bonaire | 29 | id |
| Aruba | 28 | id |
| Saba | 9 | id |
| St. Eustatius | 5 | id |
| St. Martin | 6 | id |

De Groep ondervindt van het Koloniaal Bestuur steeds medewerking in haar streven, om door geldelijken steun jongelieden aan te moedigen hunne studie in het Moederland voort te zetten en keert thans drie beurzen uit tot een gezamelijk bedrag van f 650.— per jaar. Enkele aanvragen om bijstand zijn door het Groepsbestuur in overweging genomen.

De geldmiddelen der Groep nemen eerder af dan toe; dank zij echter de tegemoetkoming van het Hoofdbestuur, sluit de rekening van 1912 met een batig saldo.

De rekening en verantwoording is opgenomen in staat A., terwijl de verdeeling der gelden voor de noodlijdenden is opgenomen in staat B.

Daar de kreet om hulp voor de noodlijdenden niet van het Groepsbestuur uitging, komt dus alle lof toe aan hen, die in Nederland de zaak ter hand namen en aan wien de Voorzitter bij de opening van de algemeene vergadering woorden van dank en hulde bracht, en tevens aan hen die steun hebben verleend.

Voor het nazien der rekening en verantwoording en het uitbrengen van een verslag over de ontvangen en uitgekeerde gelden voor de noodlijdenden, zal een Commissie benoemd worden.

Het lichtbeeldentoestel is bij verschillende lezingen in gebruik geweest.

Van de afdeelingen zond Bonaire het jaarverslag in: hare rekening sluit met een batig saldo van f 20.225.

De Secretaris,

(get.) C. S. GORSIRA JPEz.



## Rekening over het jaar 1912.

### Staat A, behoorende bij het jaarverslag.

ONTVANGSTEN.

| | | |
|---|---|---|
| 1 Januari 1912. Saldo in kas | | f 404 15⁵ |
| [illegible] | | |
| **Curaçao.** | | |
| 28 Besch. leden á f 5.— | f 140 — | |
| 5 id. id. „ f 10.— | f 50 — | |
| 114 Gewone id. „ f 2,50 | f 285 — | |
| 3 id. id. „ f 2.50 (over) 1911 | f 7 50 | f 482 50 |
| **Bonaire.** | | |
| 14 Gewone leden á f 1,90 | | f 26 60 |
| **Aruba.** | | |
| 2 Gewone leden á f 1,90 (over 1910) | f 3 60 | |
| 28 id. id. „ f 1,90 (over 1911) | f 50 40 | f 54 — |
| **St. Eustatius.** | | |
| 4 Gewone leden á f 2,50 | f 10 — | |
| 1 id. id. „ f 2,50 (over 1911) | f 2 50 | f 12 50 |
| **Saba.** | | |
| 5 Gewone leden á f 2,50 | | f 12 50 |
| **St. Martin.** | | |
| 6 Gewone leden á f 2,50 | | f 15 — |
| Gouvernementssubsidie | | f 750 — |
| Terug van de feestcommissie | | f 50 — |
| Rente spaarbank | | f 2 40 |
| ¼% diswissel f 150,— | | — 37⁵ |
| Van het hoofdbestuur 50% der bijdragen der leden over 1912 | | f 174 — |
| Van het ondersteuningsfonds van Bonaire | | f 150 — |
| | | f 2184 08 |

UITGAVEN.

| | | |
|---|---|---|
| Afbetaald aan het ondersteunings-fonds | | f 264 25 |
| *Bijdrage aan het hoofdbestuur.* | | |
| 33 Besch. leden à f 2.50 | f 82 50 | |
| 143 Gew. id. „ „ 1.50 | f 214 50 | |
| 32 „ id. „ „ 1.50 (1911) | f 48 — | |
| 2 „ id. „ „ 1.50 (1910) | f 3 — | f 348 — |
| *Studiebeurzen.* | | |
| Een tot een bedrag van | f 300 — | |
| idem. | f 150 — | |
| idem. | f 200 — | f 650 — |
| *Passagegeld* voor een leerling | | f 150 — |
| Schrijfloon | f 120 — | |
| Bodeloon | f 20 — | |
| Lidmaatschappen | f 20 — | |
| Porto's | f 23 37 | |
| Zegels | f 1 70 | f 185 07 |
| Aan de feestcommissie 1912 | | f 50 — |
| Overige uitgaven | | f 88 29 |
| Voor noodlijdenden Bonaire | | f 150 — |
| | | f 1835 71 |
| Saldo op 31 December 1912 | | f 298 32 |
| | | f 2184 08 |

Voor den Penningmeester,

H. MANUEL.

Staat B.

## Ontvangen en uitgegeven gelden voor de noodlijdenden.

**Ontvangsten.**

| | | | |
|---|---|---|---|
| Van het ondersteunings-fonds van de Groep Nederlandsche Antillen | f | 150 | — |
| Volgens Gouvernements Beschikking dd. 26 Augustus 1912 | f | 2400 | — |
| Van de Curaçaosche Handelmaatschappij | f | 500 | — |
| Van de Koninklijke West-Indische Mail | f | 1000 | — |
| Volgens Gouvernements Beschikking dd. 14 September No 2977 | f | 7000 | — |
| idem. 2 October No 3169 | f | 14000 | — |
| idem. 17 Februari No 133 | f | 8900 | — |
| Van de Groep Suriname | f | 85 | — |
| | f | 34035 | — |

**Uitgaven.**

| | | | |
|---|---|---|---|
| Verzonden naar het Bestuur van de Afdeeling Bonaire | f | 6550 | — |
| Idem naar Aruba f 4100.— Terug ontvangen 539 67[5] | f | 3560 | 32[5] |
| Aan den Districtmeester van het 2e. en 3e. District | f | 2800 | — |
| idem. 4e. en 5e. District | f | 3000 | — |
| Aan de HH. Bestuursleden | | | |
| H. P. de Vries | f | 519 | 67[5] |
| C. S. Gorsira JPEz | f | 480 | — |
| Ed. S. Lansberg | f | 480 | — |
| Pater R. J. C. Wahlen | f | 480 | — |
| H. Boomgaart | f | 480 | — |
| L. van de Veen Zeppenfeld | f | 480 | — |
| H. M. Chumaceiro | f | 480 | — |
| Dr. M. C. Henriquez | f | 430 | — |
| Ds. W. van [illegible] | f | 480 | — |
| Aan de Loge „De Vergenoeging" | f | 180 | — |
| idem. „Igualdad" | f | 180 | — |
| | f | 20580 | — |
| Saldo | f | 13455 | — |
| | f | 34035 | — |

Curaçao, den 1n Maart 1913.

Voor den Secretaris-Penningmeester

H. Manuel.

### Officieele berichten.

Aan den plaatsvervangend kantonrechter op Aruba H. C. Kwartsz, is op zijn verzoek eervol ontslag als zoodanig verleend, onder dankbetuiging voor de door hem bewezen diensten.

De eigenaar der plantage Ma Retraite (a) Gasparito W. J. H Gravenhorst, is belast met het opsporen van misdaden en wanbedrijven, volgens onderscheidingen bij algemeene verordening gemaakt, voor zooveel aangaat de uitgestrektheid van bovengenoemde plantage met bijbehoorende perceelen.

Aan den hoofdbesteller op het postkantoor alhier N. I. Heijzer, is tot herstel van gezondheid een maand verlof verleend.

Aan den marktmeester alhier J. A. Dam, is tot herstel van gezondheid een maand verlof verleend.

Aan den opzichter bij den vuurtoren te Boca Spelonk op Bonaire H. Th. Jonkhout is om gewichtige redenen veertien dagen verlof verleend.

Aan den 2de Luitenant bij de stedelijke schutterij alhier, Adjudant van den Gouverneur. J. L. Penha Jr, is om gewichtige redenen, zes maanden verlof verleend.

Aan den 1ste commies ter Inspectie belastingen en sub-ontvanger der invoerrechten en accijnsen alhier, P. L. B. de Haseth is tot verder herstel van gezondheid, een maand verlofsverlenging verleend,

Met ingang van 10. April 1913 is;

1o. de heer L. V. Leyba, oudste lid van den Raad van Bestuur op Curaçao;

2o. de heer Mr. Ph. F. de Haseth Evertsz tijdelijk belast met de functien van lid van den Raad van Bestuur op Curaçao.

3o. de heer Mr. C. S. Gorsira, lid van het Hof van Justitie in de kolonie Curaçao, tijdelijk ontheven van zijne functien als zoodanig, en tijdelijk belast met de functien van Procureur-generaal in de kolonie Curaçao, tijdelijk belast met de functien van Ondervoorzitter van den Raad van Bestuur op Curaçao;

4o. de heer H. J. T. Boomgaart, Kantonrechter op Curaçao, tijdelijk ontheven van zijne functien als kantonrechter, en tijdelijk belast met de functien van Administrateur van financien in de kolonie Curaçao;

5o. de heer H. H. B. Chapman, oudste plaatsvervanger-kantonrechter op Curaçao, tijdelijk belast met de functien van kantonrechter op Curaçao;

6o. de heer B. E. van der Veen Zeppenfeldt, ter vervanging van den heer L. van der Veen Zeppenfeldt, tijdelijk belast met de functien van lid van de schoolcommissie op Curaçao; en

7o. de heer Mr. C. S. Gorsira, ter vervanging van den heer Mr. J. B. Gorsira, tijdelijk belast met de functien van lid van de schoolcommissie op Curaçao.

### Posterijen.

*Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven.*

National City Bank, Justine Vicente, [illegible] Hernandez, Pedro I. de Windt, Jorge Larra Carrie, George E. Jerome, Erani Nar, Nicolas Romero U., Wilfrido Castellano, Bartolome Asina Flaquer, Petra Cellis de Montiel, Guy N. Bjodge, J. H. Henriques, Maria Pannefiek, Carl Lamson, Carl Lamson (2), I. E. Seaton, Elisa Soto, Rosario E. Escolar, Luis Villados, Juan Mora Cordova, Maria Abello, Louis Quirindongo, Adelaida Rodrigues, Elessandrina Zillie, Estisis Rodriguez, Pitronela Leito, Johan Luis, Denicie Segundo Gonzales, Ana Maria Daal, Maria Tyler, Carlos Wiedling, Julia A. Rivas, Rosa de Luckert, Andres P, Da Costa Gomes, Manuel S. Araujo, Lucia Sillie, Julo R. España, Cornelis Kullen, Jorge Campo, Manuel Wevru (11), Rosa Sasa, Juan Cantes, E. Sutherland, George Dacosta, Marius Bor, Lorenzo Bor, Felicias Alvarez.

Drukwerken: Erasmo A. Maduro, Alfredo Viagal, Silbro A. Henriquez y familia.

Aangeteekende stukken: A. Pellicer (2), Jose Trinidad en Raoul Mendez.

### Marktbericht van den Curacaoschen Handelsbond.

*Van 27 Maart 1912.*

| | | |
|---|---|---|
| AARDNOTEN (Pindas) per KG | | 0.22 |
| ZOUT per zat van 130 K.G. | f | 0.80 |
| DIVIDIVI per K.G. | „ | 0.05 |
| ORANJESCHILLEN per KG. 1st kw. | „ | 0.70 |
| id. per KG. 2e kw. | „ | 0.60 |
| HUIDEN per K.G. | „ | 0.60 |
| GEITENVELLEN per K.G. | „ | 1.20 |
| WOL per K.G. | „ | 0.12 |
| SCHAPENVELLEN per stuk | „ | |
| BEENDEREN per K.G. | „ | 0.02 |
| RECINUS-ZAAD per K.G. | „ | 0.05 |
| STROOHOEDEN (hipijapa): | | |
| *Kwaliteit* No, 1 per dozijn | „ | 4.50 |
| „ „ 1 (gebleekt) „ „ | „ | 4.62½ |
| „ „ 2 „ „ | „ | 5.50 |
| „ „ 3 „ „ | „ | — |
| „ „ 3 „ „ | „ | — |
| „ „ 4 „ „ | „ | 7.— |
| „ „ 5 „ „ OLA | „ | — |
| „ „ 6 „ „ | „ | 8.50 |
| „ „ 7 „ „ | „ | 9 |
| „ „ 8 „ „ OLA | „ | — |
| „ „ 9 „ „ | „ | 12.50 |
| „ „ 10 „ „ OLA | „ | 12, |
| „ „ 11 „ „ | „ | 15. |
| „ „ 12 „ „ OLA | „ | 15 |
| „ „ 13 „ „ | „ | 15 |
| „ „ 14 „ „ OLA | „ | |
| „ „ 15 „ „ | „ | 15 |
| „ „ van 25 cM of minder, per dozijn f 3,50. | | |

### Muziekuitvoering.

Zondagavond om 7.30 OVERZIJDE.

te geven door de Militaire Kapel

## PROGRAMMA.

1 Le Scarabée d' or Pas Red (1e uitv.) Pontet.
2 Tempelweihe Ouverture Kéler Bela
3 The chocolate soldiers Walzer (1e uitv.) O. Strauss
4 Die geschiedene Frau Fantaizie L. Fall
5 Seminaristen Marsch Hannusch
6 Fantaisie sur Paillaisse (1e uitv.) L. Cavallo
7 La bella Sarah Mazurka Lamotte
8. Balle de Canibales J. Moskaljon

### Ratten en Muizen.

Gedurende de laatste 8 dagen werden in 't fiscalaat aangebracht en door middel van petroleum verdelgd

95 ratten
209 muizen.

## Buitenland.

**Overzicht der telegrafische berichten.**

Constantijn, zoon van wijlen Koning George van Griekenland, is zijn vader opgevolgd op den troon, is reeds ingehuldigd en heeft den eed op de Constitutie reeds afgelegd.

Het lijk van Koning George zal naar Athene vervoerd worden.

De Balkanstaten storen zich al heel weinig aan de groote Europeesche Mogendheden.

Zij gaan rustig hun gang om de steden Scutari en Adrianopel met geweld te veroveren. Adrianopel is eindelijk bezweken en viel Woensdag 26 Maart ll. Donderdag 27 Maart trok de Opperbevelhebber den verbonden legers, Generaal Ivanoff zegevierend de veroverde stad binnen, terwijl Koning Ferdinand van Bulgarije hem onmiddelijk volgde.

Ook Tchataldja is gevallen en Scutari op het punt zich over te geven.

Deze laatste stad was reeds door de Mogendheden ingedeeld bij Albanië, en nu hebben zij aan de belegerde Balkanners laten weten hun gevecht maar te staken, want of zij Scutari namen of niet, de stad zou toch ingedeeld blijven zooals de mogendheden dat nu eenmaal bepaald hadden. Oostenrijk had reeds vroeger meermalen met ernst aangedrongen op het vrij laten uitgaan uit de stad van alle vreemdelingen en niet strijdende inwoners. Montenegro wilde dit niet toestaan evenmin als het voldoende antwoord verlangde te geven op Oostenrijks vraag, waarom een Oostenrijksch schip was onderzocht, Oostenrijksche schepelingen bemoeilijkt, en een Katholiek Priester was doodgeschoten.

Oostenrijk zond een ultimatum; er zijn ook reeds oorlogsschepen uit Oostenrijksche havens vertrokken. Zou de Europeesche oorlog hiermee een aanvang nemen?

## Advertentien.

### De Curaçaosche Hypotheekbank.

Het Bestuur van bovengemelde Bank maakt hierbij aan de debiteuren bekend, dat het van de Algemeene Vergadering van den 19n Maart 1913, de opdracht heeft gekregen om na den 1n Mei dj. tot gerechtelijke opvordering van kapitaal en interesten over te gaan van allen, die aan hunne verplichtingen jegens de Bank niet hebben voldaan.

Namens het Bestuur,
De Secretaris
C. P. Neuman Wz.
Curaçao 28 Maart 1913.
5—1

### BEKENDMAKING.

De verkoop van ZILVEREN, GOUDEN en JUWEELEN VOORWEPPEN, beleend ter *Spaar- en Beleenbank* van 1en Sept. 1911 t|m 28 Februari 1912, onder No. **6237 E**, t|m No. **4622 G** zal plaats hebben op *Donderdag*, den 3d. April a. s., en volgende Donderdagen.

Belanghebbenden worden verzocht den verkoop te voorkomen, door de aanzuivering der verschuldigde interesten.

Curaçao den 17 Mrt. 1913

De Voorzitter,

A. JESURUN.







## HAVEN-NIEUWS.
### VAN 22 MAART – 5 APRIL.

| Schip | Kapitein | Aankomst | van | Vertrek | naar |
|---|---|---|---|---|---|
| *Venezuela* | J. Montero | 22 Maart | Maracaibo | 22 Maart | La Guayra |
| *Pr Willem V* | J W Drijver | 23 „ | New-York | 24 „ | Amsterdam |
| *Venezuela* | J Montero | 25 „ | La Guayra | 25 „ | Maracaibo |
| *Philadelphia* | H Highborn | 27 „ | La Guayra | 27 „ | New-York |
| *Merida* | A Johanson | 26 „ | Maracaibo | 26 „ | Maracaibo |
| *Zulia* | S S Morris | 29 „ | New-York | 29 „ | Maracaibo |
| *Venezuela* | J Montero | 29 „ | Maracaibo | 29 „ | La Guayra |
| *Pr. Willem III* | C v. Baaren | 29 „ | Amsterdam | 30 „ | New-York |
| *Merida* | A Johanson | 31 „ | Maracaibo | 31 „ | La Guayra |
| *Venezuela* | J Montero | 1 April | La Guayra | 1 April | Maracaibo |
| *Merida* | A Johanson | 2 „ | La Guayra | 3 „ | Maracaibo |
| *Zulia* | S.S. Morris | 3 „ | Maracaibo | 3 „ | New-York |
| *Caracas* | Furst | 3 „ | New-York | 3 „ | La Guayra |
| *Venezuela* | J Montero | 5 „ | Maracaibo | 5 „ | La Guayra |
| *Oranje Nassau* | G D Nieman | 6 „ | New-York | 7 „ | Amsterdam |
| *Nordhvalen* | Blom | 26 Maart | Norfolk | 7 | Cuba |
| *Montevideo* | Llofrin | 29 „ | Colón | 29 Maart | Barcelona |
| *Città di Milano* | T Raffo | 1 April | Genova | 1 April | Colón |
| *Albanian* | Gittens | 2 „ | Liverpool | 2 „ | Sta Marta |
| *Virginia* | R Hochfeld | 3 „ | Pto Colombia | 4 „ | Hamburg |
| *Assyria* | H Bark | 6 „ | Hamburg | 7 „ | Hamburg |

| Schoeners. | Aankomst. | van | Schoeners. | Vertrek | naar |
|---|---|---|---|---|---|
| *Coronia H* | 22 Maart | Maracaibo | *Clicia V* | 22 Maart | Maracaibo |
| *Frieda H* | 24 „ | Maracaibo | *Margarita C* | 25 „ | Rio Hacha |
| *Jane H* | 25 „ | Maracaibo | *Sophia H* | 25 „ | Bonaire |
| *Sirena H* | 26 „ | Maracaibo | *Amadeo V* | 26 „ | Sta. Marta |
| *Gov v d Brand.* | 26 „ | Rio Hacha | *Olga Lucila C* | 28 „ | Rio Hacha |
| *Diana V* | 27 „ | Maracaibo | *Rosa Maria H* | 28 „ | Aruba |
| *Hirondelle H* | 28 „ | Maracaibo | *Refugio H* | 29 „ | Aruba |
| *Rosa Maria H* | 28 „ | Aruba | | | |
| *Refugio H* | 28 „ | Aruba | | | |
| *Juan Luis H* | 28 „ | Aruba | | | |

22 Mrt. is H. M. **ZEELAND** hier teruggekeerd komende van Bonaire.

27 Mrt. is het Duitsch pleizierjacht **VICTORIA LOUISE** hier gepasseerd 16.500 ton ± 500 toeristen aan boord, Capt. Meyer, kwam van Colon en zette zijne reis voort over La Guayra Trinidad Nassau naar New York.